

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญ ที่มา และปัญหาของการวิจัย

1.1 ตลาดชนบทกับวิถีสังคมเกษตรกรรมของคนไทย

ตลาดนับเป็นหนึ่งในสถานที่สำคัญของชุมชนชนบทมาแต่โบราณ โดยมีหน้าที่เป็นย่านกลางเพื่อการแลกเปลี่ยนสินค้าบริโภคและอุปโภค เป็นที่พบปะสังสรรค์เพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารความรู้และความคิดและสานสัมพันธ์ของคนในชุมชน ตลาดจึงเป็นสถานที่ที่สะท้อนให้เห็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของชุมชนและเป็นพื้นที่สาธารณะที่เชื่อมโยงสังคมชนบทเข้าด้วยกัน

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้มีการค้นคว้าเกี่ยวกับตลาดมานาน สันติ เสวตวิมล (2544) กล่าวว่า ตลาดมีปรากฏในหลักศิลาจารึกแต่ครั้งสุโขทัย ตลาดเท่าที่ปรากฏมีหลากหลายรูปแบบตามแต่วิถีชีวิตความเป็นอยู่ สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพ สังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจของชุมชนและยุคสมัย โดยมีการจำแนกและเรียกชื่อต่างๆ กันไป อาทิ เรียกตามสภาพกายภาพของพื้นที่เป็นตลาดน้ำ ตลาดบก เรียกตามเวลาที่เปิด เช่น ตลาดเช้า ตลาดเย็น และเรียกตามประเภทสินค้า เช่น ตลาดสด ตลาดเสื้อผ้า ตลาดค้าสัตว์ เป็นต้น

ในการศึกษาเกี่ยวกับตลาดมีประเด็นประวัติศาสตร์ร่วมกันที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ตลาดในอดีตนั้นจะเริ่มจากการพบปะกันเองของคนในชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนซื้อขายของที่ตนผลิตขึ้นในวันที่กำหนดหรือนัดหมายกันเท่านั้น ซึ่งประเด็นนี้ในวรรณกรรมหลายฉบับยังกล่าวสรุปด้วยว่า รากเหง้าของตลาดนั้นเริ่มมาจากการนัดหมายวันมาค้าขายกันในลักษณะของตลาดนัด ดังนั้นประเด็นตลาดนัดจึงนับว่ามีความสำคัญในเชิงประวัติศาสตร์ (เกียรติ จิวะกุล, 2549 ; สมรักษ์ ชัยสิงห์กานานนท์, 2549 ; สันติ เสวตวิมล, 2544)

ในภาคเหนือของไทย คนทางเหนือจะเรียกตลาดว่า “กาด” มีความหมายเหมือนกับตลาด คำว่า “กาด” มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ปรากฏในล้านนาเหมือนในสุโขทัย ในตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่กล่าวถึงพระเจ้ามังรายได้ไปแอ่ว (เที่ยว) กาดเวียงกุมกาม (ไกรศรี นิมมานเหมินทร์, 2552) ประวัติศาสตร์ของกาดภาคเหนือเริ่มมาจากตลาดนัดเช่นเดียวกัน โดยเรียกกันติดปากเป็นภาษาถิ่นว่า “กาดนัด” ความเป็นกาดนัดนี้สืบทอดทางภาษาของล้านนาและเป็นเครื่องยืนยันที่มารากเหง้า

ของภาคภาคเหนือว่ามาจากภาคนี้ได้เป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากชื่อภาคที่มีกบงบอกเวลานัดหมาย เช่น ภาคเป็่งหมายถึงภาคในวันพระจันทร์เต็มดวง ภาคปู้ดหมายถึงภาควันพุธ ภาคเป็่งปู้ดหมายถึงภาควันพุธที่พระจันทร์เต็มดวง ตลอดจนบงบอกเวลานัดหมายในรอบวัน เช่น ภาคเจ้าเปิดตอนเช้า ภาคแลงเปิดตอนเย็น ภาคหมั่วเปิดตอนเช้ามืด เป็นต้น

1.2 ภาควัวควาย

ในประเภทของภาคนี้ที่มีอยู่หลากหลายนั้น ภาควัวควายนับเป็นภาคท้องถิ่นที่พบได้ทั่วไปในชนบทโดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ (ชูสิทธิ์ ชูชาติ, 2538) และเป็นภาครูปแบบเดียวที่ยังคงความดั้งเดิมของความเป็นภาคท้องถิ่นที่มีลักษณะเฉพาะที่สำคัญประการหนึ่งคือ ความหลากหลายของบริบทของภาคตามวิถีสังคมชาวนาที่มีการค้าขายแลกเปลี่ยนวัวควายเป็นกลไกหลักประกอบการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าด้านการเกษตร คนชนบทโดยเฉพาะในภาคเหนือ นั้นถือว่าวัวควายเป็นปัจจัยหลักทั้งเพื่อการผลิต การเดินทางขนส่งและการบริโภค แม้เริ่มมีเพียงการค้าวัวควายและสินค้าเกษตรแต่ภายหลังภาควัวควายมีการขยายตัวทั้งทางกายภาพและเศรษฐกิจ ดังเห็นได้จากการมีร้านค้าสินค้ามาค้าขายในบริเวณภาค ก่อให้ภาคเพิ่มมากขึ้นจนพัฒนามาเป็น “ภาคนัดวัวควาย” ที่ประกอบไปด้วยพื้นที่ค้าวัว ควาย และ ร้านค้าสินค้าต่างๆ ทั้ง อาหาร แห่ง สด เสื้อผ้า จักรยานยนต์ และอื่นๆ

รายงานการศึกษาหลายฉบับชี้ประเด็นว่าการมีภาควัวควายในชุมชนใดถือว่ามิประโยชน์ โดยตรงต่อชุมชนนั้น กล่าวคือ ภาควัวควายทำให้ชุมชนกลายเป็นแหล่งการค้าสำคัญที่ได้รับการพัฒนาทุกด้านตามมาเพราะกลายเป็นศูนย์กลางเชื่อมต่อระหว่างเกษตรกรผู้ผลิตกับผู้บริโภคและเป็นที่หมุนเวียนรายได้ระหว่างเกษตรกรโดยไม่ผ่านคนกลาง (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2531) นอกจากนี้ ประโยชน์ทางอ้อมของภาควัวควายยังมาจากความหลากหลายของกิจกรรมและผู้เข้ามาใช้พื้นที่ที่ส่งผลให้ภาควัวควายเป็นพื้นที่ทางสังคมที่สำคัญกว่าภาคประเภทอื่น ดังจะเห็นได้ว่าภาควัวควายเป็นที่นิยมของคนจำนวนมากจากทุกเพศทุกวัยที่มาพบปะกันไม่เฉพาะเพื่อค้าขายแต่เพื่อทำกิจกรรมทางสังคมวัฒนธรรมร่วมกันทั้งการชนไก่ การละเล่นพื้นบ้าน และกิจกรรมรื่นเริงสังสรรค์ตามประเพณี เช่น งานปอย งานปีใหม่ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งทางสังคม วัฒนธรรม คุณภาพชีวิตและสุขอนามัยของคนชนบท

ประวัติศาสตร์ของภาควัวควายแสดงให้เห็นความสำคัญในฐานะเป็นรากเหง้าของภาคในสังคมชาวนา สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2531) สรุปว่าความตื่นตัวของการจัดตั้งภาควัวควายมีมาตั้งแต่ พ.ศ. 2525 ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศไทยเริ่มนำเข้าวัวควายจากประเทศเพื่อนบ้านและมีการส่งเสริมการเลี้ยงและค้าวัวควายอย่างกว้างขวาง ตามสถิติในช่วงเวลาดังกล่าวพบว่า ทั้งประเทศมี

ตลาดนัดวัวควายอยู่ถึง 112 แห่ง แบ่งเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 81 แห่ง ภาคเหนือ 24 แห่ง ภาคกลาง 5 แห่ง และภาคใต้ 2 แห่ง นับได้ว่าภาคเหนือเป็นแหล่งค้าวัวควายสำคัญของประเทศรองจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาควัวควายมีบทบาทสำคัญทั้งต่อเมืองและชนบท เพราะเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างเกษตรกรในชนบทกับผู้บริโภคในเมือง การแลกเปลี่ยนระหว่างกันนี้เป็นกลไกเศรษฐกิจที่ทำให้ชนบทและเมืองอยู่ร่วมกันได้อย่างเกื้อกูลเพราะเกษตรกรมีรายได้เสริมตลอดปีส่วนผู้บริโภคในเมืองได้รับสินค้าเกษตรที่จำเป็นต่อการบริโภค การค้าขายวัวควายแต่ละครั้งจึงมีผลกำไรแบ่งปันกันอย่างทั่วถึง ตั้งแต่ขานาผู้เลี้ยง พ่อค้าส่ง โรงฆ่าสัตว์ไปจนถึงคนรับจ้างเลี้ยงวัวควาย เฉพาะมูลค่าการค้าในภาควัวควายในภาคเหนือสร้างกำไรเฉลี่ยต่อภาคต่อครั้งประมาณ 5-8 ล้านบาท ดังนั้น ภาควัวควายจึงนับว่าเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจส่วนหนึ่งที่ทำให้ชุมชนเกษตรกรรมและเมืองดำรงอยู่ร่วมกันได้ (ชูสิทธิ์ ชูชาติ, 2538)

แม้ภาควัวควายมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมเกษตรกรรม แต่จำนวนภาคนัดวัวควายในภาคเหนือลดลงอย่างมากในช่วงเวลาหลายปีที่ผ่านมาเนื่องจากปัจจัยหลายประการ ทั้งจากกระแสสมัยใหม่และโลกาภิวัตน์ที่มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตมาใช้เครื่องจักร การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างงานและแรงงานส่งผลให้คนเลิกทำนาไปเป็นแรงงานเมือง การเปลี่ยนระบบการค้าวัวควายเป็นแบบผ่านคนกลางทำให้การแลกเปลี่ยนตรงผ่านภาควัวควายลดน้อยลง นอกจากปัญหาเชิงปริมาณแล้ว ภาควัวควายที่มีหลงเหลืออยู่ไม่มากนักกำลังประสบกับการเปลี่ยนแปลงไปสู่กระแสสมัยใหม่ ทำให้มีรูปแบบเหมือนกันโดยไร้อัตลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่นที่เคยมีในอดีตอย่างสิ้นเชิง ปัจจัยเหล่านี้มีผลให้สถานการณ์ภาควัวควายแยลงตามลำดับ ในช่วงเวลาไม่ถึง 30 ปี จำนวนภาควัวควายในภาคเหนือลดลงกว่าครึ่งหนึ่งและที่มีอัตลักษณ์ของท้องถิ่นมีหลงเหลืออยู่เพียงไม่กี่แห่ง จากการสำรวจตำแหน่งที่ตั้งและการกระจายตัวพบว่าภาควัวควายที่มีเหลืออยู่จะเป็นภาคใหญ่ที่กระจายอยู่ในจังหวัดใหญ่โดยเฉพาะในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน โดยพบเพียง 4 แห่ง คือ ภาคเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน ภาคทุ่งฟ้าบด จังหวัดเชียงใหม่ ภาคแม่ฮ้อย จังหวัดเชียงใหม่ และภาคบ้านต้นคู จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาคที่มีประวัติการก่อตั้งยาวนาน มีการขยายตัวของพื้นที่และจำนวนร้านค้าอย่างต่อเนื่องและนับได้ว่าเป็นภาควัวควายใหญ่ที่สุดของจังหวัดเชียงใหม่ที่ยังคงรักษาลักษณะกายภาพแบบดั้งเดิม คือ ภาคทุ่งฟ้าบด อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ (วชิรา เครือคำอ้าย, 2543)

ประเด็นภาควัวควายนั้นมีหลากหลายแต่ที่ควรพิจารณาเร่งด่วนคือการอนุรักษ์อัตลักษณ์สภาพแวดล้อมพื้นถิ่นของภาควัวควายที่ยังคงเหลืออยู่ให้เป็นมรดกทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนและของชาติ แม้ว่าประเด็นอนุรักษ์อัตลักษณ์พื้นถิ่นนี้ได้ถูกบรรจุไว้เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์

ด้านสังคมและวัฒนธรรมของชาติแต่ผลวิจัยที่เป็นรูปธรรมที่นำมาสู่การพัฒนาที่เหมาะสมและยั่งยืนยังมีไม่มากพอที่จะยืนยัน สะท้อนสภาพปัญหาที่แท้จริงและเสนอแนวทางพัฒนาที่ถูกทางได้ (ระวีวรรณ โอพารัตน์มณี, 2552) กาดัวควายนั้นมีบทบาทหลักในฐานะที่เป็นพื้นที่สะท้อนวิถีชีวิตสังคมเกษตรกรรมของชนบทไทย แต่สถานการณ์ปัจจุบันกำลังถูกคุกคามด้วยบริบทของเปลี่ยนแปลงของโลกสมัยใหม่และโลกาภิวัตน์ที่นำไปสู่วิถีการพึ่งพิงวัตถุและปัจจัยภายนอก ทำให้กาดัวควายขาดความยั่งยืนคงจะเห็นได้จากการประสบภาวะขาดทุนจนต้องปรับเปลี่ยนหรือปิดกิจการไปดังที่กล่าวแล้ว สภาพปัญหานี้นำมาซึ่งคำถามว่า ควรมีการอนุรักษ์กาดัวควายที่เหลืออยู่น้อยเต็มทีให้คงอยู่เป็นอัตลักษณ์พื้นถิ่นสังคมเกษตรกรรมก่อนที่จะสูญหายไปหรือไม่ อัตลักษณ์ของกาดัวควายที่มีคุณค่าอันคืออะไรและเราจะส่งเสริมอัตลักษณ์นี้ให้คงอยู่ได้อย่างไร

การศึกษาในประเด็นอัตลักษณ์พื้นถิ่นนี้นับเป็นประเด็นเร่งด่วนทางสังคมวัฒนธรรมแต่ได้รับความสนใจและผลักดันไม่มากนักจากทุกภาคส่วนเพราะผลกระทบนั้นอาจไม่รุนแรงและเฉียบพลัน แต่การปล่อยให้สภาพแวดล้อมพื้นถิ่นสูญหายไปแล้วจึงค่อยย้อนมาอนุรักษ์นั้นเป็นบทเรียนที่เกิดซ้ำแล้วซ้ำเล่า นำมาซึ่งการบิดเบือน จัดฉาก สร้างภาพทางวัฒนธรรมขึ้นใหม่เพื่อหวงหวาดดีโดยขาดจิตวิญญาณ ดังนั้นการศึกษาเรื่องอัตลักษณ์ของกาดัวควายนั้น จึงเป็นเรื่องที่ควรทำในเวลาที่สภาพแวดล้อมเหล่านี้ยังคงมีอยู่ในปัจจุบัน ไม่เพียงเพื่อรักษากาดัวควายเท่านั้น แต่เพื่อเป็นแนวทางอนุรักษ์อัตลักษณ์พื้นถิ่นกาดชนบทประเภทอื่นด้วย

1.3 การส่งเสริมการท่องเที่ยวในกาดัวควาย

การศึกษาเรื่องอัตลักษณ์พื้นถิ่นของกาดัวควายสามารถส่งเสริมความสำคัญของบริบทกาดัวควายให้เกิดขึ้นได้หลากหลายทั้งทางกายภาพ สังคมและเศรษฐกิจ โดยในทางกายภาพการศึกษานี้จะชี้ถึงแนวทางการอนุรักษ์คุณลักษณะความเป็นกาดพื้นถิ่นให้คงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของกาดชนบทเกษตรกรรมให้สามารถปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยได้โดยไม่ได้เปลี่ยนแปลงจนสิ้นอัตลักษณ์โดยสิ้นเชิง ในทางสังคม ความเข้าใจรูปแบบปฏิสัมพันธ์ที่ดำรงอยู่ภายในกาดจะสะท้อนภาพวิถีชีวิตชนบทไทยที่มีการเกื้อหนุนดูแลกันและการสร้างเสริมกิจกรรมร่วมกันที่หายากขึ้นในสังคมปัจจุบัน และควรได้รับการรักษาไว้ ทางด้านเศรษฐกิจแนวทางการรักษาอัตลักษณ์จะทำให้กาดัวควายเป็นศูนย์กลางการค้าขายแดนแลกเปลี่ยนท่องเที่ยวชุมชนที่ช่วยหมุนเวียนเงินของผู้คนในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงให้สามารถเลี้ยงชีพครอบครัวตามวิถีชนบท

กาดัวควายทุ่งฟ้าบด จังหวัดเชียงใหม่เป็นพื้นที่ศึกษาถึงการอนุรักษ์รูปแบบกาดพื้นถิ่นไว้ได้โดยผู้ประกอบการที่มีผลโดยตรงต่อการรักษาภูมิทัศน์ล้านนาที่สามารถพัฒนาเป็นการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อเป็นแนวทางให้กาดัวควายที่มีเหลืออยู่จำนวนไม่มากในภาคเหนือให้ตระหนักถึงการ

รักษาอัตลักษณ์ของภาควัวควายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มจำนวนผู้ที่มาใช้พื้นที่ทั้งในชุมชนและบริเวณใกล้เคียง พื้นที่ของภาควัวควายทุ่งฟ้าบดนั้นตั้งอยู่บนทางหลวงจังหวัดสายเชียงใหม่-ฮอด มีศักยภาพในการเป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่สำคัญที่สามารถกระจายนักท่องเที่ยวจากเมืองสู่ชนเมืองได้

การพัฒนาและส่งเสริมอัตลักษณ์พื้นถิ่นเป็นแนวทางในการส่งเสริมภาควัวควายให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนพื้นถิ่นที่คงซึ่งอัตลักษณ์ให้ดำรงอยู่ต่อไปเพื่อการอนุรักษ์ภาคเองเป็นกรณีศึกษาแก่ภาคอื่นที่ต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนด้วย

1.4 ช่องว่างในการศึกษา

การศึกษาเรื่องตลาดเท่าที่พบนั้นมีอยู่พอสมควร โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ พื้นที่การค้าและตลาดเฉพาะอย่างเฉพาะประเภท แต่มีงานวิจัยเพียงไม่กี่เรื่องที่เลือกภาควัวควายเป็นกรณีศึกษาประกอบด้วย ระบบการจัดการค้าขายในตลาด (วชิรา เครือคำอ้าย, 2543) ตลาดและการเปลี่ยนแปลงของสังคมชาวนา (ชูสิทธิ์ ชูชาติ, 2538) และรายงานการสำรวจตลาดวัวควาย (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2531) โดยยังไม่มีการศึกษาในเชิงอัตลักษณ์สภาพแวดล้อมพื้นถิ่นที่ทำให้เกิดอัตลักษณ์ทางสังคมวัฒนธรรมชนบทอันเป็นรากเหง้าของสังคมไทยในเชิงลึกให้เกิดความรู้ความเข้าใจในบริบทที่แท้จริงและหาคุณค่าที่ควรอนุรักษ์ไว้

การศึกษาเรื่องอัตลักษณ์พื้นถิ่นของภาควัวควาย ทุ่งฟ้าบด จังหวัดเชียงใหม่จึงมุ่งศึกษาในประเด็นและแนวทางที่ยังไม่มีผู้วิจัย คือ อัตลักษณ์ของสภาพแวดล้อมพื้นถิ่นของตลาดชนบทที่มีการค้าวัวควาย โดยมองมิติทางกายภาพและสังคมผ่านองค์ประกอบการจัดวางและใช้งานในพื้นที่ภาคเพื่อหาคำตอบว่า ภาควัวควายทุ่งฟ้าบดมีลักษณะอย่างไร มีการก่อรูปความสัมพันธ์ทางกายภาพสังคมอย่างไร การก่อรูปและความสัมพันธ์นี้มีส่วนในการสร้างอัตลักษณ์สภาพแวดล้อมของภาควัวควายอย่างไร และจะสามารถนำเอาผลวิเคราะห์ด้านความสัมพันธ์เชิงกายภาพ-สังคมมาสังเคราะห์เป็นแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมภาคให้มีอัตลักษณ์ได้อย่างไร

การศึกษานี้เลือกใช้ภาคทุ่งฟ้าบด จังหวัดเชียงใหม่เป็นโจทย์ในการวิจัย ด้วยศักยภาพที่ได้กล่าวมาแล้ว ในเรื่องการคงอยู่ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงและการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญภาคทุ่งฟ้าบดยังมีประเด็นร่วมกับการวิจัยกล่าวคือเจ้าของภาคมีความต้องการอนุรักษ์รูปแบบภาคพื้นถิ่นไว้ให้ได้มากที่สุดโดยยังคงมีการปรับตัวตามความต้องการ ณ ปัจจุบัน ผลการวิจัยในเรื่องของอัตลักษณ์พื้นถิ่นของภาคจึงช่วยตอบโจทย์ของผู้ประกอบการและชุมชนในเรื่องแนวทางการอนุรักษ์ควบคู่กับการพัฒนาพื้นที่ องค์ความรู้ที่สามารถขยายความเป็นแนวทางในการเสริมสร้างอัตลักษณ์สภาพแวดล้อมพื้นถิ่นของตลาดชนบทบนพื้นที่อื่นๆ ให้สามารถดำรงอยู่และพัฒนากลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนสำหรับคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวได้

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

- 1) เพื่อค้นหาองค์ประกอบในเชิงกายภาพและสังคมภายในภาควัวควาย มีคำถามวิจัยดังนี้
 - การจัดวางพื้นที่และการใช้พื้นที่เป็นอย่างไรและสัมพันธ์กันอย่างไร
 - ตัวกำหนดในการจัดวางและการใช้งานนั้นคืออะไร
 - ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้งานในภาคเป็นอย่างไร มีความสัมพันธ์ต่อองค์ประกอบเชิงกายภาพอย่างไร
- 2) เพื่อหาอัตลักษณ์พื้นถิ่นของภาควัวควายทุ่งฟ้าบด มีคำถามวิจัย คือ
 - อัตลักษณ์ของภาคทุ่งฟ้าบดคืออะไร
 - องค์ประกอบในเชิงกายภาพและสังคมภายในภาควัวควายมีส่วนสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่นของภาคทุ่งฟ้าบดหรือไม่ อย่างไร
- 3) เพื่อหาแนวทางอนุรักษ์อัตลักษณ์พื้นถิ่นของภาควัวควายทุ่งฟ้าบดมีคำถามวิจัย ดังนี้
 - อัตลักษณ์พื้นถิ่นที่ควรได้รับการอนุรักษ์คืออะไร มีองค์ประกอบสนับสนุนทางกายภาพและสังคมอย่างไร
 - ผลการวิจัยข้างต้นนี้สามารถสังเคราะห์เป็นแนวทางการอนุรักษ์และส่งเสริมอัตลักษณ์พื้นถิ่นของภาควัวควายทุ่งฟ้าบด เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน และเป็นแนวทางแก่ภาคพื้นถิ่นอื่นๆได้อย่างไร

วิธีวิจัย

ในการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพื่อมุ่งหาข้อมูลเชิงลึกของลักษณะทางกายภาพและสังคม ของภาควัวควาย ทุ่งฟ้าบด จังหวัดเชียงใหม่ ระเบียบวิธีวิจัยที่นำมาใช้ในการวิจัยจึงเป็น การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การใช้การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) เป็นหลักในการเก็บข้อมูล

การออกแบบวิธีวิจัยได้พิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการศึกษาเป็นหลัก เพื่อสร้างคำถามวิจัยจากวัตถุประสงค์ โดยวัตถุประสงค์ในการศึกษา ได้แก่ การค้นหาองค์ประกอบในเชิงกายภาพและสังคมภายในภาควัวควาย การหาอัตลักษณ์พื้นถิ่นของภาควัวควายทุ่งฟ้าบด เพื่อหาแนวทางอนุรักษ์อัตลักษณ์พื้นถิ่นของภาควัวควายทุ่งฟ้าบด ด้วยการหาผลลัพธ์จากการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมในพื้นที่ และการสัมภาษณ์เชิงลึกต่อ พ่อค้าแม่ค้า และบุคคลทั่วไปที่มาใช้บริการที่ภาค

จากข้อมูลเชิงกายภาพและสังคมที่ได้จากเก็บข้อมูลจากการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม และสัมภาษณ์เชิงลึกต่อกลุ่มเป้าหมาย นำข้อมูลมาจัดแบ่งหมวดหมู่ทั้งหมดและมาทำการวิเคราะห์ (Coding) ตามคำถามในแต่ละวัตถุประสงค์ เพื่อนำไปใช้ในการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อการสร้าง

แนวทางในแนวทางการอนุรักษ์และส่งเสริมอัตลักษณ์พื้นถิ่นของภาคัวควายทุ่งฟ้าบด เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน และเป็นแนวทางแก่ภาคันคพื้นถิ่นอื่นๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

- 1) ได้องค์ความรู้เฉพาะทางเกี่ยวกับอัตลักษณ์พื้นถิ่นของภาคัวควาย ที่มาจากองค์ประกอบในพื้นที่ทางกายภาพและพื้นที่ทางสังคม เพื่อสามารถนำไปใช้เพื่อการออกแบบและวางแผนสภาพแวดล้อมพื้นถิ่นทั้งของภาคัวควายและภาคชนบททั่วไป
- 2) ได้องค์ความรู้ไปพัฒนาตลาดพื้นถิ่นชนบทให้ดำรงอยู่ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลง เพื่อเป็นแหล่งศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของชุมชน
- 3) ได้แนวทางการส่งเสริมและอนุรักษ์สภาพแวดล้อมพื้นถิ่นทั้งของภาคัวควาย ภาคันค และภาคชนบทเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนและสร้างความเข้มแข็งในการพึ่งตนเองของชุมชนชนบทอย่างยั่งยืน